

اضرار و حكم شرعى مواد مخدر

تحقيق و ترتيب:

پوهنمل دوكتور عبدالقدوس «راجى»

Email Adress: maowiaadalat@yahoo.com

این کتاب از سایت کتابخانه عقیده دانلود شده است.

www.aqeedeh.com

book@aqeedeh.com

آدرس ایمیل:

سایت‌های مفید

www.aqeedeh.com

www.islamtxt.com

www.ahlesonnat.com

www.isl.org.uk

www.islamtape.com

www.blestfamily.com

www.islamworldnews.com

www.islamage.com

www.islamwebpedia.com

www.islampp.com

www.videofarda.com

www.nourtv.net

www.sadaislam.com

www.islamhouse.com

www.bidary.net

www.tabesh.net

www.farsi.sunnionline.us

www.sunni-news.net

www.mohtadeen.com

www.ijtehadat.com

www.islam411.com

www.videofarsi.com

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

فهرست مطالب

مقدمه.....	۵
۱- عدم مبارزه مذهبی جدی در برابر این پدیده شوم:.....	۶
۲- مبارزه یک جانبه دولت:.....	۶
۳- مبارزه غیر متعهدانه کارمندان:.....	۶
تعریف مواد مخدر.....	۹
الف- تعریف لغوی:.....	۹
ب- تعریف اصطلاحی:.....	۹
فرق مواد مخدر با مسکرات:.....	۹
انواع مواد مخدر.....	۱۰
۱- مواد مخدر طبیعی:.....	۱۰
۲- مواد مخدر مصنوعی:.....	۱۰
۳- مواد مخدر اختراع شده:.....	۱۰
اضرار مواد مخدر.....	۱۱
الف- زیان‌های بهداشتی مواد مخدر:.....	۱۱
تریاک (افیون):.....	۱۱
حشیش، بنگ، ماری جوانا، چرس:.....	۱۲
تنباکو، نسوار و سیگار (سگرت):.....	۱۲
زیان‌های سگرت:.....	۱۳
زیان‌های نسوار:.....	۱۴

- ب- زیان عقلی و روانی: ۱۵
- ج- زیان‌های دینی مواد مخدر: ۱۵
- د- زیان‌های اقتصادی: ۱۶
- حکم شرعی مواد مخدر ۱۸**
- دلایل حرمت مواد مخدر از قرآن و سنت ۱۹
- الف- از قرآن کریم: ۱۹
- ب- دلیل حرمت مواد مخدر از سنت: ۲۱
- نظر دانشمندان اسلامی در مورد مواد مخدر ۲۲
- حکم حلال شمردن مواد مخدر ۲۳
- حکم زراعت مواد مخدر ۲۴
- تجارت و قاچاق مواد مخدر ۲۵
- ادای فریضه حج و دیگر عبادت با سود حاصله از مواد مخدر ۲۶
- نتیجه ۲۷
- فهرست منابع و مآخذ ۲۹**

مقدمه

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على نبيه الصادق الأمين نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين و بعد:

بدون شک پدیده تولید و قاچاق مواد مخدر، اعتیاد و ناهنجاری‌های رفتاری ناشی از کار برد این مواد، یکی از معضلات بزرگ امروز جامعه بشری به شمار می‌آید، صاحب نظران و آگاهان متعهد تردیدی ندارند که حل این معضله اجتماعی نیازمند مبارزه‌ای مستمر و همه جانبه از ابعاد نظامی، انتظامی و سیاسی تا تلاش‌های اقتصادی و فرهنگی می‌باشد.

از دید اندیشمندان از میان انواع مبارزه، ریشه دارترین تلاش در راه مقابله با این پدیده شوم که بتواند جامعه را در مسیر پیشگیری از این آفت واکسینه کند؛ پرداختن به فعالیت فرهنگی در زمینه‌های گوناگون اعتقادی، فکری، تبلیغی و... است؛ چرا که تلاش بی‌وقفه فرهنگی تضمین کننده بهره دهی فعالیت سایر بخش‌ها می‌باشد.

در جوامعی چون جامعه ما که اکثر افراد آن از مردم مسلمان و معتقد به احکام نورانی اسلام تشکیل یافته است، بر عهده علمای و دانشمندان این جوامع است که تا باتبیین معارف، اخلاقیات و احکام دین، وظیفه و تکالیف شرعی هر فرد را در این باره مشخص نموده، جامعه و به ویژه جوانان را از ورطه مفاسدی مانند مواد مخدر باز دارند. دولت افغانستان علاوه بر اینکه یک وزارت مستقل به عنوان «وزارت مبارزه با مواد مخدر» و یکی از معینیت‌های وزارت داخله را به این هدف ایجاد کرده، سیمینارهای مختلفی در این زمینه دایر نموده و مبالغ هنگفتی را به خرچ می‌رساند.

با این همه تلاش‌ها در جلوگیری از کشت، تجارت، قاچاق و اعتیاد مواد مخدر بدون شک ناموفق است. و این ناموفقیت عوامل مختلفی دارد که از جمله می‌توان امور آتی را

شمرد:

۱- عدم مبارزه مذهبی جدی در برابر این پدیده شوم:

علما و دانشمندان دینی در این زمینه به یک فعالیت و مبارزه اعتقادی و فکری پرداختند، و عدم جدیت آن‌ها در این زمینه اینستکه: علم و دانش جمعی از علما و روحانیان مذهبی ما منحصر به متون محدود فقهی بوده، نه همت تحقیقی بالاتر از آن متون را دارند، و نه توانایی استخراج احکام را از نصوص شرعی.

چون حرمت مواد مخدر را در این متون فقهی علمای پیشین نیافتند؛ بنابراین در تحریم این مواد شک و تردید نمودند، غافل از اینکه این مواد در عصر و زمان علمای پیشین تا قرن ششم هجری وجود نداشت، بعدها زمانیکه علما این مواد را شناختند، در باره آن بطور مفصل صحبت نموده‌اند.

۲- مبارزه یک جانبه دولت:

دولت در مبارزه با تولید، کشت و قاچاق مواد مخدر، و اعتیاد به آن، تا حدی از خود جدیت نشان داده است. ولی در برابر جهت متقاضی آن که این مواد به کجا می‌رود؟ و تقاضا از کجا است؟ سکوت دارد، در حالیکه بهترین راه مبارزه با این پدیده از بین بردن تقاضای آنست؛ زیرا تولید بر مبنای تقاضا می‌باشد.

۳- مبارزه غیر متعهدانه کارمندان:

در این زمینه به فعالیت‌های فرهنگی، اعتقادی، فکری، تبلیغی و... کمتر پرداخته شده، و بیشتر کارمندان این بخش افراد غیر متعهد و غیر آگاه از حکم شرعی، اضرار و پیامدهای این مواد هستند؛ بنابر این می‌بینیم که کارمندان ارگان‌های مبارزه با این مواد بحیث یک مسئولیت وظیفوی با زرع و قاچاق این مواد برخورد می‌کنند، نه به عنوان مسئولیت دینی و وجدانی؛ لذا گاهی برخی از این کارمندان به مبارزه در برابر این مواد خطرناک نه، بلکه

به تولید وقاچاق آن پرداخته، و گاهی هم همکاران و یاوران خوبی برای قاچاقبران بوده‌اند. این بررسی مختصر نشان می‌دهد که عامل اساسی ناکامی در این مبارزه عدم آگاهی از حکم شرعی در این مورد است، همانگونه که فعالیت و تلاش‌های فرهنگی - توضیح و تبیین حکم شرعی بخش مهم آن محسوب می‌شود - نقش مهم و اساسی داشته و بهره‌دهی سایر فعالیت‌ها را ضمانت می‌کند.

چون سهم گرفتن در این مبارزه و جیبه ایمانی و وجدانی هر فرد متعهد است؛ بناءً این مقاله مختصر تحت عنوان: «اضرار و حکم شرعی مواد مخدر» که زیان‌ها و حکم شرعی این پدیده خانمانسوز را با دلایلی از قرآن، سنت صحیح و نظر دانشمندان اسلامی توضیح نموده است، تلاشی است در این راستا، به امید اینکه سهمی در این مبارزه پاک گرفته، برادران مسلمان خود را که از حکم آن غافل‌اند و یا شک و تردید دارند آگاه کرده و مسؤولیت دینی خود را در این مورد ادا کرده باشم.

پوهنمل دوکتور عبد القدوس «راجی»

تعریف مواد مخدر

الف- تعریف لغوی:

مُخَدَّر وازهء عربی است که از کلمهء «خَدَّر» گرفته شده بمعنای ضعف سستی، نرمی و ناتوانی، و به معنای سردی نیز آمده است. (۹: ص ۲۳۰)

بصورت عموم معنای ترس، کندی، حیرانی، تردد، تنبلی، بی‌غیرتی و بی‌همتی را دربر می‌گیرد که همهء این صفات در شخص معتاد به مواد مخدر و هرنشه‌کنندهء دیگر چه جامد و چه مایع باشد، وجود دارد.

ب- تعریف اصطلاحی:

در بارهء مواد مخدر تعاریفات زیادی آمده که بهترین این تعاریفها اینست:

«هر مواد خام یا ساخته شده که دارای عناصر تحریک کننده یا تسکین دهنده که در غیر موارد طبی یا صنعتی بکار برده شود و مصرف آنها باعث معتاد شدن و دگرگونی در سطح هوشیاری مغز شود. مثل حالت سرخوشی و لذت، خواب آلودگی و سستی. و ضررهایش بالای فرد و جامعه چه از نگاه جسمی یا روحی و یا اجتماعی ظاهر گردد، مواد مخدر گفته می‌شود».

این تعریف همه انواع و اقسام مواد مخدر موجوده را در عصر حاضر و آنچه در آینده کشف شود، در بر می‌گیرد. (۲۱: ص ۱۲-۱۳)

فرق مواد مخدر با مسکرات:

مسکرات مفهوم شاملتری نسبت به مواد مخدر دارد که همه چیزهای نشه آور را اعم از مایعات و جامدات دربر می‌گیرد، ولی مخدرات از دیدگاه فقها تنها به مسکرات جامده چون چرس، افیون نسوار، سگرت و... اطلاق می‌گردد.

انواع مواد مخدر

مواد مخدر را می‌توان به سه دسته تقسیم نمود:

۱- مواد مخدر طبیعی:

که از نباتات بدست می‌آید مثل چرس، افیون (کوکنار)، نبات پان و تنباکو.
(۲۱: ص ۱۳-۱۵)

۲- مواد مخدر مصنوعی:

مانند: مرفین، هیرویین و کدیین که از مشتقات تریاک و خشخاش می‌باشند و اثرات سوء آن‌ها نیز مانند دیگر مواد مخدر بسیار زیاد می‌باشد و بر تمام اعضای بدن اثر سوء دارد، و در بسیاری موارد منجر به مرگ می‌شود و در واقع یک مرگ تدریجی است که ابتدا زیبا و دارای خواص خیلی خوبی جلوه می‌کند، ولی بعد از مدت بسیار کمی قدرت تخریب و ویرانگری خود را نشان می‌دهد. و متأسفانه که در بسیاری از موارد به علت ضعف اراده و آلودگی، شخص معتاد قادر به ترک نمی‌باشد و در واقع مرگ او از همان زمان آغاز می‌شود.

۳- مواد مخدر اختراع شده:

این نوع مواد مخدر با دو نوع بالا که از نباتات و یا شیره آن بدست می‌آید، ارتباطی نداشته و از بعضی مواد کیمیاوی ترکیب شده بدست می‌آید، ولی تأثیر آن همانند مواد مخدر طبیعی و مصنوعی می‌باشد مانند مواد خواب آور، ضد خواب، تسکین دهنده و بیهوش کننده.

خطرناکترین این مواد که استعمال کننده را معتاد می‌سازد همانا هیروئین، کوکائین، مورفین، افیون، چرس می‌باشد. (۲۱: ص ۱۳-۱۵)

اضرار مواد مخدر

الف- زیان‌های بهداشتی مواد مخدر:

تریاک (افیون):

مادهء مرکبی است که از تیغ زدن گرز نارس گیاه خشخاش به دست می‌آید، و مصرف آن به صورت دود کردن و یا خوردن می‌باشد.

اثرات سوء آن: اختلال در دستگاه مرکزی اعصاب و ناتوانی آن، ایجاد کند ذهنی، کودنی، سرگیجه، تنگی نفس، برونشیت و آمادگی ابتلا به بیماری سل که گاه منجر به مرگ می‌شود.

و همچنین باعث بیماری‌های قلبی، کندی تپش قلب و خفگی قلب شده و اثرات سوء بسیاری نیز بر دستگاه گوارش دارد از جمله از کار افتادن کبد که یکی از اعضای مهم این دستگاه است.

علاوه بر زیان‌های جسمی، آثار روحی و خیمی نیز دارد و هر چه مدت اعتیاد بیشتر شود عواطف و احساسات کم تر می‌شود و هوش و حافظه و صفتهای پسندیده از انسان گرفته می‌شود.

این ماده خطرناک و فریبنده اثرات به ظاهر جذابی نیز دارد که باعث روی آوردن برخی به این ماده سمی می‌شود. از جمله اینکه پس از مصرف روح انسان در یک حالت نشاط و کیف لطیفی فرو می‌رود. احساس می‌کند ایده هایش روشن و تصوراتش تحریک شده و از همه مهم تر اینکه شخص از تأثیرات خارجی یا محیطی فاصله می‌گیرد و گرایش شدیدی به آرامش پیدا می‌کند. زیرا اعصابش آرام و اراده سست شده و در خیال فرو می‌رود و خود را دارای روشن بینی زیاد، قدرت فهم بالا و قضاوت هوشیارانه می‌بیند.

اما این تأثیرها زودگذر و موقت است و به موازات ظهور این حالات، به تدریج

وابستگی و در واقع بندگی و بردگی آغاز می‌شود و حالت ضعف و ضایعات فیزیکی و روانی و اجتماعی افزایش می‌یابد و باعث زوال شخص می‌شود.

حشیش، بنگ، ماری جوانا، چرس:

ماده ای قهوه ای رنگ که از گل و ساقه گیاهی به نام شاهدانه هندی به دست می‌آید. دانه‌های فندقی شکل دارد که از برگ آن ماده سمی حشیش گرفته می‌شود. به صورت مخلوط با آب و یا مثل توتون در سرفلیان یا چپق یا پیپ و یا داخل سیگار و یا جویدن و یا در دهان گذاشتن استفاده می‌شود. زیان‌های بسیاری بر مغز و اعصاب، دستگاه گوارش، جهاز هاضمه، قلب و دستگاه گردش خون و همچنین مجاری تنفس و حواس دارد. آثار سوء دیگری نیز بر روح و روان و تولید نسل و قوای جنسی دارد که حتی ذکر مختصر آن‌ها بسیار به طول می‌انجامد. (<http://fa.wikipedia.org/wiki>)

شیخ اةسلام ابن تیمیه: به برخی از ضررهای این مواد اشاره نموده می‌فرمایند: «چرس شخص معتاد را نشه نموده وی را مست و بی‌هوش می‌نماید، نامردی، زن صفتی و دیوثی را در نفس معتاد جا می‌دهد حتی بالای مزاج تأثیر نموده انسان بزرگ وقوی را چون اسفنج ضعیف و ناتوان گردانیده در مقابل پرخور گردیده، و باعث دیوانگی انسان می‌شود، چنانکه سرنوشت اکثر افراد معتاد به این مواد به دیوانگی پیوسته است.» (۳: ص ۲۰۵)

تنباکو، نسوار و سیگار (سگرت):

تنباکو یا توتون، گیاهی با برگ‌های پهن است که در اصل به آمریکای شمالی و جنوبی رشد می‌کرد و امروزه در سراسر جهان کشت می‌شود. به برگ‌های خشک و بریده شده این گیاه هم تنباکو می‌گویند. مصرف اصلی این گیاه تدخین دود حاصل از سوزاندن برگ‌های خشک آن است که دارای نیکوتین است. این کار با پیچیدن آن در کاغذ یا

پیچیدن برگ‌های برش نخورده آن به صورت سیگار یا سیگار برگ و یا ریختن آن‌ها در سر قلیان و تدخین (کشیدن) آن‌ها انجام می‌شود.

(<http://fa.wikipedia.org/wiki>)

زیان‌های سگرت:

پژوهش‌های بسیاری در دنیا انجام شده که بر مضر بودن مصرف سیگار دلالت می‌کنند.... و پژوهش‌های زیادی نیز سیگار را از عوامل اصلی سرطان می‌دانند. به عنوان مثال در مطالعات گسترده مشخص شده که علت اصلی سرطان ریه سیگار است.

یکی دیگر از زیان‌های سیگار سفت شدن رگ‌ها هست که باعث گرفتگی می‌شود. این

گرفتگی ممکن است منجر به سکته قلبی شود. (<http://fa.wikipedia.org/wiki>)

یکی از سیاست‌های قدرتمندان گستاخ و بی‌پروا، آلوده کردن جوانان به دخانیات و سیگار است و می‌بینیم که امروز قسمت عمده توتون سیگار جهان در آمریکا تولید می‌شود.

توتون سیگار در ایالت ویرجینیا و کارولینا می‌روید و پس از عبور از لوله‌های مخصوص و دیدن حرارت، خشک، و به صورت سیگار در می‌آید و به سراسر جهان صادر می‌شود.

بی‌شک، استعمال سیگار برای بدن ضرر دارد و بسیار خطرناک است و انسان‌های بیمار، جامعه‌ای بزرگ را بیمار می‌کنند و این آرزوی استعمار است.

ترکیبات زیان‌باری که در توتون وجود دارد به شرح زیر است:

۱- اکرولین: مایع بی‌رنگ و سمی.

۲- مونواکسید کربن: گازی سمی که مانع انتقال اکسیژن از شش‌ها به بافت‌های بدن می‌شود.

۳- نیکوتین: از ترکیبات سمی است که در کشتن حشرات مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۴- آمونیاک: ترکیبات گازی ازت و هیدروژن که در کودهای شیمیایی به کار می‌رود.

- ۵- اسید فورمیک: تماس با آن سبب ایجاد تاول و خارش در سطح پوست می‌شود.
- ۶- سیانید هیدروژن: مایعی سمی و کشنده است که به صورت گاز در اتاق گاز برای اعدام به کار می‌رود.
- ۷- اکسیدهای نیتروس: بافت‌های بدن را در قسمت‌های تنفسی غیر مقاوم می‌کند.
- ۸- فرمالئید: به جدارهای مخاطی لطمه وارد می‌کند.
- ۹- فنول: ترکیبی اسیدی و سمی که در زغال سنگ یافت می‌شود.
- ۱۰- استالئید: باعث سوزش چشم و بالا رفتن ضربان قلب می‌شود و گلبول‌های سفید و قرمز را کاهش می‌دهد.
- ۱۱- سولفید هیدروژن: گازی سمی و خطرناک.
- ۱۲- پایریدین: در مواد ضد عفونی کننده و دفع آفات نباتی به کار می‌رود.

<http://fa.wikipedia.org/wiki>

زیان‌های نسوار:

ناس یا نسوار نام یک ماده گیاهی اعتیادآور سبزرنگ است و از برگ تنباکو گرفته می‌شود.

در دفعات اول عوارض آن عبارت است از احساس سرگیجه و سردرد و تهوع و سایر عوارض. استفاده مدید از ناس شامل از دست دادن تعامل رفتاری و حرکتی، ایجاد حرکات غیر طبیعی در چشم‌ها، تغییرات محسوس در فشار خون، افزایش ضربان قلب، دندان قروچه، لرزش، اختلال در خواب، وابستگی روحی و روانی، بیماری‌های لثه و سرطان لثه، سرطان حنجره و روده بزرگ، نارسایی‌های کلیوی است.

<http://fa.wikipedia.org/wiki>

ب- زیان عقلی و روانی:

نه تنها اسلام بلکه تمام ادیان آسمانی بحاطر حمایت از امور پنجگانه: دین، عقل، شرف و ناموس، جان و مال آمده «وبه حفاظت آن تأکید داشته و خردمندان بر آن اتفاق دارند:

از جملهء امور پنج گانه بطور مشخص به سبب مواد مخدر آسیب پذیر است عقل انسان است؛ زیرا مواد مخدر مانند خمر در عقل آثار منفی ای باقی می گذارد. به گونه ای که استعمال آن موجب می شود انسان دور را نزدیک و نزدیک را دور ببیند. این نعمت بزرگ که پروردگار متعال برای انسان لطف نموده و انسان بوسیله آن راه های خیر و هدایت را درک نموده، و پروردگار خود را عبادت می نماید.

همین عقل انسان بود که خداوند آن را پیشوا و جانشین در روی زمین قرار داده همه موجودات را برایش مسخرکرد، ولی بازهم قربانی جرعهء از شراب یا پارچهء از چرس یا افیون و غیره پلیدی ها می شود! پس افسوس به حال کسیکه عقل خود را قربانی این چنین لذت ها و خوشی های خیالی و کوتاه مدت نموده آن را تباه و برباد می دهد، این لذت و مستی های خیالی، آفات و مصایب خطرناکی در پی دارد که انسان را بدتر از حیوانات می سازد، پس چه فرقی میان شخصیکه عقل خود را توسط شراب به بربادی می کشاند و شخصیکه بوسیله مواد مخدر آن را تباه می کند؟!!

همه دیانت های آسمانی گذشته توجه خاص به این امور پنجگانه داشته اند، پس آیا ممکن است، دین اسلام که آخرین دیانت ها در روی زمین است و همه خوبیهای خاص و عام را در بر دارد راضی به آن باشد تا فردی از افراد منسوب به آن دیوانه وار چیزی ر انداند و یا بطرف دیوانگی روان باشد؟! ابداً اینطور نخواهد بود، و هیچگاه اجازه نخواهد داد. (۲۱: ۳۹-۴۰)

ج- زیان های دینی مواد مخدر:

مواد مخدر همانند شراب پلید و از عمل شیطان است خداوند عز و جل می فرماید:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْحَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَمُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٩٠﴾﴾ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْحَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيُصَدِّكُمْ عَنِ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿٩١﴾﴾ [المائدة: ٩٠-٩١].

«ای مومنان! شراب، قمار، سنگ‌های نصب شده برای پرستش و بخت آزمائی به وسیله تیرها پلید است از کردار شیطان، بنابراین از آن دوری کنید تا باشد که رستگار شوید، بی‌گمان شیطان می‌خواهد تابه وسیله شراب و قمار دشمنی و نفرت را میان شما ایجاد کند، و شما را از ذکر خداوند و از نماز بازدارد، پس آیا شما از این اعمال ناشایسته اجتناب نمی‌کنید؟!».

مواد مخدر انسان را از نماز و ذکر خداوند باز می‌دارد، و هر چیزیکه مانع عبادت شود مانند شراب است و فرقی میان آن‌ها نیست مثل چرس، بنگ، هیروین، افیون و غیره... بلکه زیان مواد مخدر بالاتر از شراب است؛ چون شیطان شخص معتاد به مواد مخدر را از نماز، ذکر خداوند، قرائت قرآن و همه عباداتی که به طهارت، و پاکی قلب و اخلاص ضرورت دارد، مانع واقع می‌شود، شخص معتاد به مواد مخدر، قادر به چنین اعمال نیک شده نمی‌تواند، چون خودش فاقد عقل و هوش است و فرقی میان پاکی و پلیدی، خوبی و بدی را کرده نمی‌تواند، و اینجاست که حکمت خداوند در مباح نمودن اشیای پاک و خوب، و حرام نمودن ناپاکی‌ها و پلیدی‌ها ثابت و هویدا می‌گردد.

د- زیان‌های اقتصادی:

مواد مخدر - اعم از افیون، چرس، هیروین، سگرت و...- راه را برای تلف و بربادی مال هموار می‌سازد، در حالیکه قرآن مال را وسیله قوام زندگی مردم تعبیر نموده، تلف، اسراف و تضييع آن را حرام قرار داده است:

خداوند می‌فرماید: ﴿وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَمًا﴾

[النساء: ٥].

«و اموال خود را که خداوند آن را وسیله قوام زندگی شما گردانیده است به بی‌خردان مدهید».

پس شخصیکه خود را به مواد مخدر مبتلا و معتاد می‌نماید، از نادان‌ترین و بی‌خردترین مردمان خواهد بود؛ چون وی پول و مال خود را در راهی به مصرف می‌رساند که ضرر و زیان آن بطور مستقیم به عقل و بدنش وارد می‌شود، و در این راه بطور مستمر تا وقت تهیدست و بینوا شدن مصرف می‌نماید.

مصرف کردن مال در جنین راه اسراف و تضييع مال به حساب می‌رود که از دلایل ذیل حرمت آن دانسته می‌شود:

- ﴿وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ﴾ [الأعراف: ۳۱].

«ای فرزندان آدم جامه خود را در هر نمازی برگیرید و بخورید و بیاشامید و [لی] زیاده روی نکنید که او اسرافکاران را دوست نمی‌دارد».

- ﴿إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيْطَانِ ط وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا﴾ [الإسراء: ۲۷].

«اسرافکاران برادران شیطان‌هایند و شیطان همواره نسبت به پروردگارش ناسپاس بوده است».

اسراف و تبذیر عبارت از به هدر دادن مال، و مصرفیکه به تضييع و اتلاف بیانجامد.

- از مُغِيرَةَ بْنِ شُعْبَةَ رضی الله عنه روایت است که پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمود: «إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى حَرَّمَ عَلَيْكُمْ عُقُوقَ الْأُمَّهَاتِ، وَمَنْعًا وَهَاتِ، وَوَادَ الْبَنَاتِ، وَكَارَةَ لَكُمْ قَبِيلِ وَقَالَ، وَكَثْرَةَ السُّؤَالِ، وَإِضَاعَةَ الْمَالِ». (۱۲: ص ۸۴۸، ۲۴: ص ۱۳۴۰)

«خداوند بر شما حرام کرده است آزار پدر و مادر و منع آنچه را که بر شما واجب است و طلب آنچه را که از شما نیست و به گور کردن دختران را و نمی‌پسندد برای شما قیل و قال (گفتگوی زیاد) و کثرت سؤال و ضایع کردن مال را».

اگر ما شخصی را ببینیم که همه روزه مقداری از پول خود را می‌سوزاند، آیا

نمی‌گوییم این شخص دیوانه است؟ و آیا وی را ازین عمل دیوانه وارش باز نمی‌داریم؟ پس چطور به شخصی که عقل و بدن خود را با مال خود می‌سوزاند؟! نمی‌توان وی را دیوانه نامید؟!!

شخص معتاد بخاطر بدست آوردن مواد مخدر خود را در خطر مرگ قرار داده همه سختی‌ها را متحمل می‌شود، و در صورت نا چاری از دزدی، غارت، قتل و... دریغ نمی‌ورزد.

حکم شرعی مواد مخدر

در گذشته توضیح گردید که مواد مخدر و نشه آور باهمه انواع و اقسامش ضررهای جسمی، روانی، جانی، مالی، اجتماعی و اخلاقی را در پی دارد؛ بنا براین تردیدی در این نیست که مصرف این گونه مواد بهر شکلی و بهر صورتی باشد - اعم از خوردن، نوشیدن، بلعیدن، بوییدن و یا تزریق - حرام است؛ زیرا اسلام چیز هائی را چون خمر (شراب) با نص صریح و قطعی حرام کرده که فساد و زیان آن از فساد و زیان مواد مخدر کمتر است. (۱۸: ص ۱۷۲۲-۱۷۲۳)

اگر نصی هم در این زمینه نمی‌بود، قانون دفع ضرر و سدّ ذرایع فساد به ما می‌گوید که: استفاده از مواد مخدر حرام است؛ زیرا ضرر بهداشتی، عقلی، روحی، تربیتی، اقتصادی و اجتماعی آن مانند خمر بلکه بیشتر از آنست.

شیخ الاسلام امام ابن تیمیه می‌گوید: «إن فیها من المفاسد ما لیس فی الخمر». (۳: ص ۲۲۴) «حشیش مفاسدی دارد که در خمر نیست».

و از شاگرد ارشدش امام ابن قیم چنین نقل است: «یدخل فی الخمر... الحشیشه اللقمة الملعونة». «حشیش، لقمه ملعونه نیز، در حکم خمر است». (۸: ص ۴۶۳)

دلایل حرمت مواد مخدر از قرآن و سنت

الف- از قرآن کریم:

۱- خداوند متعال می‌فرماید: ﴿وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبِيثَاتِ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ﴾ [الأعراف: ۱۵۷].

«(پیامبر ﷺ) برایشان چیزهای پاک را حلال می‌گرداند و برای شان چیزهای پلید را حرام می‌سازد، و بارهای سنگین شان، و طوقی را که برگردن شان است برمی‌دارد». منظور از «طیب» هر چیز پاک و مفید در صحت، بدن و دین بوده، و مراد از «خبیث» چیزهای ناپاک، پلید و آنچه که زیان‌های جسمی و بهداشتی داشته باشد.

پس اگر ما مواد مخدر را زیر این اصل قرار دهیم، آیا انسان عاقل و هوشیار چنین خواهد گفت که: این مواد مخدر مفید و پاک و مباح است؟ گمان نکنم که شخصی چنین بگوید، بلکه همه مردمان عاقل متفق به پلیدی و حرام بودن مواد مخدر هستند چون زیان‌های بی‌شماری در آن نهفته است که به همه هویدا و آشکار است.

۲- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَمُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٩٠﴾ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيُضِدَّكُمْ عَنِ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿٩١﴾﴾ [المائدة: ۹۰-۹۱].

«ای مومنان! شراب، قمار، سنگ‌های نصب شده برای پرستش و بخت آزمایی به وسیله تیرها، پلید است از کردار شیطان. بنابراین، از آن دوری کنید تا باشد که رستگار شوید. بی‌گمان شیطان می‌خواهد تا به وسیله شراب و قمار دشمنی و نفرت را میان شما ایجاد کند، و شما را از ذکر خداوند و از نماز باز دارد، پس آیا شما ازین اعمال ناشایسته اجتناب نمی‌کنید؟!».»

آیهء فوق بیانگر حرمت شراب، و زیانهای گوناگون آن است، و این تحریم بدون شک شامل همه انواع مواد مخدر است؛ زیرا واژهء «خمر» از نظر شرعی هر چیز نشه آور را- چه جامد و مایع- در بر میگیرد به دلیل حدیث: «کل مسکر حرام» (۱۴: ص ۳۵۵، ۲۴: ص ۱۵۸۷)

و حدیث: «کل مسکر خمر، وکل مسکر حرام». (۲۴: ص ۱۵۸۷)

«هر چیز نشه کننده شراب است، و هر شراب حرام است».

شیخ اةسلام امام ابن تیمیه: می فرماید: «استعمال مقدار کمی چرس نزد اغلب علماء مانند باقی مواد نشه حرام است و فرقی بین اشیای نشه آور از لحاظ اینکه خوردنی یا نوشیدنی جامد و یا مایع باشد وجود ندارد». (۳: ص ۲۵۴)

امام ابن قیم می فرماید: «هر چیزیکه نشه آور است خواه مایع باشد یا جامد، در حکم شراب داخل است... و لقمهء نفرین شده (چرس) نظر به احادیث صحیح و مستند پیامبر ﷺ که طعنی در سندش و اجمالی در متنش نیست شراب محسوب می گردد».. (۸: ص ۴۶۳)

۳- ﴿... وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا﴾ [النساء: ۲۹].

«خویشتن را مکشید حقا که خداوند به شما مهربان است».

۴- ﴿وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ﴾ [البقرة: ۱۹۵].

«خود را بدست خویش به تهلکه نیندازید».

این دو آیت حفظ صحت بدن و عدم افگندن نفس را در هلاکت، بالای انسان واجب قرار می دهد.

و از لحاظ طبی ضررهای ناشی از مواد مخدر منجر به دیوانگی و حتی مرگ شخص معتاد می گردد که در بخش اضرار مواد مخدر توضیح گردید.

ب- دلیل حرمت مواد مخدر از سنت:

*- از عبدالله بن عمر رضی الله عنه روایت است که پیامبر صلی الله علیه و آله فرموده است: «کل مسکر خمر، وکل مسکر حرام». (۲۴: ص ۱۵۸۷)

«هر چیز نشه کننده شراب است، و هر شراب حرام است.»

*- طبق روایت ابو موسی اشعری رضی الله عنه: «کل مسکر حرام». (۱۴: ص ۳۵۵، ۲۴: ص ۱۵۸۷).

«هر چیز نشه کننده حرام است.»

*- امام ترمذی از عائشه ل با سند صحیح (۱۰: ص ۱۷۰) روایت نموده است که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: «کل مسکر حرام، ما أسکر الفرق منه فملء الکف منه حرام». (۱۵: ص ۲۹۳)

«هر چیز نشه کننده حرام است، آنچه مقدار زیادش نشه نماید، پس مقدار کم آن نیز حرام است.»

احادیث فوق با صراحت شراب و هر نشه آور دیگر را حرام قرار داده است، پیامبر صلی الله علیه و آله باکلمات جامع و شامل خود هر نشه آور را - صرفنظر از اینکه از چه چیز ساخته شده است - حرام قرار داد.

مواد مخدر نیز مانند سایر اشیای نشه آور داخل این حکم بوده، بلکه اضرار و مفساد آن بیشتر از سایر چیزهای نشه آور است.

شیخ اہ اسلام امام ابن تیمیہ در این مورد می فرماید: «وَقَوْلُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «كُلُّ مُسْكِرٍ خَمْرٌ وَكُلُّ خَمْرٍ حَرَامٌ». يَتَنَاوَلُ مَا يُسْكِرُ. وَلَا فَرْقَ بَيْنَ أَنْ يَكُونَ الْمُسْكِرُ مَأْكُولًا أَوْ مَشْرُوبًا؛ أَوْ جَامِدًا أَوْ مَائِعًا». (۳: ص ۲۰۴)

«عموم فرموده پیامبر صلی الله علیه و آله: «هر نشه آور شراب، و هر نوع شراب حرام است» شامل تمام انواع مسکرات اعم از مایع و جامد می باشد.»

حافظ ابن حجر: مخدرات را بخشی از مسکرات شمرده می‌فرماید:
 «واستدل بمطلق قوله: «کل مسکر حرام» علی تحریم ما یسکر ولو لم یکن شراباً،
 فیدخل فی ذلك الحشيشة وغيرها». (۵: ص ۴۵)
 «علما از عموم فرموده پیامبر ﷺ «هرنشه آور حرام است» استنباط نموده‌اند که هر آنچه
 نشه آور است، اگر چه آشامیدنی هم نباشد، حرام است، پس چرس و غیره در این حکم
 داخل می‌گردد».

نظر دانشمندان اسلامی در مورد مواد مخدر

از امامان مذاهب و علما در باره مواد مخدر تا قرن ششم هجری کدام فتوایی روایت
 نشده است؛ چون در عصر و زمان آن‌ها این مواد وجود نداشت، بعدها زمانی که علما این
 مواد را شناختند، در باره آن به طور مفصل صحبت نموده‌اند.

حالا نظریات و فتاوی‌ای بعضی از علمای پیشین و معاصر را بطور نمونه ذکر می‌نمائیم:
 * ابن عابدین حنفی: می‌فرماید: «خوردن بنگ و چرس حرام است؛ زیرا هر آنچه‌زیکه
 به عقل خلل وارد نموده و آن را برهم زند، جایز نیست». (۷: ص ۴۲)
 * نووی در شرح المهدب نوشته است: «کل ما یزیل العقل من غیر الأثرية والأدوية
 کالبنج وهذه الحشيشة... فحکمه حکم الخمر فی التحريم». (۲۲: ص ۸)
 «آنچه از نوشیدنی‌ها و ادویه که عقل را زایل کند، مانند بنگ و حشیش... حکمش
 مانند خمر، حرام است».

* - شیخ اة‌سلام ابن تیمیه می‌فرماید: «وَأَمَّا «الحشيشة» الملعونة المسكرة؛ فهي بمنزلة
 غيرها من المسكرات والمسكر منها حرام باتفاق العلماء؛ بل كل ما یزیل العقل فإنه
 یجرم أكله ولو لم یکن مسکراً: کالبنج فإن المسکر یجب فیہ الحد و غیر المسکر یجب
 فیہ التّعزیر». (۳: ص ۲۰۴)

«اما چرس ملعون نشه آور، مانند دیگر اشیای نشه کننده بوده، و به اتفاق علما هر چیز

نشه آور حرام است، بلکه هر آنچیزیکه عقل را زایل و بی اختیار می‌نماید خوردن و نوشیدن آن حرام است، اگرچه درذاتش از نشه کننده‌ها هم نباشد مانند بنگ، پس هر نشه آور سزاوار فرمان الهی (شلاق) و هر آنچیزیکه نشه آور نیست سبب تعزیر (سرزنش) می‌شود».

ابن قیم جوزی نگاشته: «پس در حرام بودن فروش شراب، فروش هر گونه نشه آور خواه آشامیدنی باشد یا جامد، شیره چیز یا پخته شده، داخل است؛ فلهاذا شیرهء انگور، شراب ساخته شده از کشمش، خرما، جو، جواری، عسل، گندم و لقمه لعنت شده (چرس) این لقمه فسق و دگرگون کننده همه داخل این حکم هستند». (۸: ص ۴۶۳)

* شیخ عبدالمجید سلیم مفتی مصر می‌گوید: «وکیف تبیح الشریعة الاسلامیة شیئاً من هذه المخدرات التي یلمس ضررها البلیغ بالأمة أفرادا وجماعات مادیا وصحیا وأدبیا؟ فتعاطی هذه المخدرات علی أي وجه من وجوه التعاطی من أكل أو شرب أو شم أو احتقان حرام». (۱۹: ص ۳۸۴)

«چگونه اسلام مواد مخدر را مباح کند در حالی که ضررش به افراد و جامعه می‌رسد؛ اعم از آن که ضرر، بهداشتی یا مادی یا تربیتی باشد پس استفاده از آن به هر شکلی (خوردن، آشامیدن و بوئیدن) حرام است».

* علمای بزرگ عربستان سعودی به اتفاق آرا فتوا صادر نمودند که قاچاقبران مواد مخدر اعدام گردند، و ترویج دهندگان آن سرزنش شود، تا از شر آنها جلوگیری صورت گیرد. (۱۷: ۸۷/۱۲)

حکم حلال شمردن مواد مخدر

چون مواد مخدر از محرمات قطعی بوده؛ بنا بر این کسیکه او را حلال بداند، مرتد

شمرده می‌شود، شیخ الاسلام ابن تیمیه در این مورد چنین می‌فرماید:

«وَمَنْ اسْتَحَلَّ ذَلِكَ فَهُوَ كَافِرٌ يُسْتَتَابُ فَإِنْ تَابَ وَإِلَّا قُتِلَ كَافِرًا مُرْتَدًّا؛ لَا يُعَسَّلُ وَلَا يُصَلَّى

عَلَيْهِ وَلَا يُدْفَنُ بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ». (۳: ص ۲۱۰)

«هر کس مواد مخدر را حلال بشمارد، او مرتد است و از او خواسته می‌شود که توبه کند، اگر توبه نکرد بعنوان مرتد کشته می‌شود، نه او را غسل داده می‌شود، و نه بر او نماز جنازه خوانده می‌شود و نه در قبرستان مسلمانان دفن می‌گردد».

حکم زراعت مواد مخدر

زراعت حشیش، تنباکو و خشخاش به قصد استخراج مواد مخدر برای مصرف و تجارت روی هر انگیزه ای بوده باشد، حرام است به دلایل ذیل:

الف- چون مصرف و تجارت آن حرام و معصیت است، پس این کار اعانه بر معصیت می‌باشد: ﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ﴾ [المائدة: ۲].

«در نیکو کاری و پرهیزگاری یکدیگر را کمک کنید و در گناه و ظلم کمک ننمائید».

ب- کشت این مواد بدین منظور به گونه‌ای، راضی شدن به گناه است، بدیهی است که رضایت به گناه نیز گناه است؛ چون نهی از منکر، طبق حدیث ابو سعید خدری بر هر مسلمانی بادست یا بازبان و یا باقلب واجب است:

«من رأى منكم منكرا فليغيره بيده فإن لم يستطع فبلسانه ومن لم يستطع فبقلمه وذلك أضعف الإيمان».

«هرگاه کسی از شما کار بدی را دید باید آن را بدست خویش تغییر دهد، اگر نتوانست بزبان خود آن را منع کند و اگر نتوانست بدل خود از آن بد ببرد و این ضعیف‌ترین مرحله‌ء ایمان است».

ج- پیامبر ﷺ فروش انگور را به کسی که قصد دارد شراب بسازد حرام می‌داند؛ لذا کشت خشخاش نیز به قصد استخراج مواد مخدر برای مصرف و تجارت حرام است.

امام طبرانی از بریده با سند حسن (۴: ص ۱۳۲) روایت کرده است که پیامبر خدا ﷺ

فرمود:

«من حبس العنب أيام القطاف حتى يبيعه من يهودي أو نصراني أو ممن يتخذ خمرًا فقد تقحم النار على بصيرة». (۲۰: ص ۲۹۴)

«کسیکه انگور را در وقت رسیدن وچیندن آن نگه دارد تا به یهودی یا نصرانی ویا به کسی بفروشد که قصد دارد از آن شراب بسازد، او خود را آگاهانه در آتش دوزخ انداخته است».

تجارت و قاچاق مواد مخدر

در بخش تحریم مواد مخدر با دلایل واضح ساحتیم که واژه خمر از لحاظ شرعی شامل هر نوع مواد نشه آور است، وهر حکم و مجازاتی که بر خمر مترتب می شود، مواد مخدر را نیز در بر می گیرد.

در حدیث های صحیح خرید و فروش خمر (شراب و آنچه در حکم آنست) حرام قرار داده شده است، واین حکم مواد مخدر را نیز در بر می گیرد؛ چون از لحاظ شرعی لفظ خمر شامل آن نیز می باشد. (۱۸: ص ۱۷۲۴)

۱- حدیث جابر رضی الله عنه از رسول الله صلی الله علیه و آله:

«إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ بَيْعَ الْخُمْرِ وَالْمَيْتَةِ وَالْخِنْزِيرِ وَالْأَصْنَامِ...» «قاتل الله اليهود إن الله عز وجل لما حرم عليهم شحومها أجملوه ثم باعوه فأكلوا ثمنه». (۱۲: ص ۱۷۵، ۲۴: ص ۱۲۰۶)

«به تاکید خداوند فروش شراب لاشه مردار، خنزیر -خوک- و بتها را حرام نموده است... خداوند یهود را هلاک کند، که چربی را بر ایشان حرام نمود سپس آن را فروختند و از پولش استفاده نمودند».

از بخش دوم این حدیث استفاده می شود که هر آنچه یکه از دیدگاه اسلام حرام بوده باشد، استفاده از آن نیز حرام است

۲- حدیث عبد الله بن عباس که با سند صحیح (۱۱: ص ۳۹۲) نقل شده، نیز دلیل بر حرمت تجارت و زراعت مواد مخدر می باشد: «قال رسول الله صلی الله علیه و آله: لعن الله اليهود حرمت

عليهم الشحوم فباعوها وأكلوا أثمانها وإن الله عز وجل إذا حرم أكل شيء حرم ثمنه». (۶: ص ۲۹۲)

«نفرین خدا باد بریهود که چربی را بر ایشان حرام نمود سپس آن را فروختند و از پولش استفاده نمودند به تاکید هرگاه خداوند چیزی را حرام نماید، پول آن را نیز حرام قرار می‌دهد».

ادای فریضه حج و دیگر عبادت با سود حاصله از مواد مخدر

در بخش حکم شرعی مواد مخدر با دلایل واضح نمودیم که این مواد، و پولیکه از طریق زرع، تجارت و قاچاق آن بدست می‌آید، حرام و خبیث است، و طبق دلایل ذیل انفاق آن در راه خدا مانند صدقه کردن، و یا ادای فریضه حج مورد پذیرش قرار نمی‌گیرد، و نه از این راه ثواب و پاداشی به انفاق کننده می‌رسد، و نه فرض از عهده آن ساقط می‌گردد:

۱- امام مسلم از ابو هریره روایت نموده است که پیامبر خدا ﷺ فرمود: «أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ اللَّهَ طَيِّبٌ لَا يَقْبَلُ إِلَّا طَيِّبًا، وَإِنَّ اللَّهَ أَمَرَ الْمُؤْمِنِينَ بِمَا أَمَرَ بِهِ الْمُرْسَلِينَ، فَقَالَ تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا﴾ وَقَالَ تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ﴾ ثُمَّ ذَكَرَ الرَّجُلَ يُطِيلُ السَّفَرَ أَشْعَثَ أَغْبَرَ يَمُدُّ يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ: يَا رَبِّ يَا رَبِّ، وَمَطْعَمُهُ حَرَامٌ، وَمَشْرَبُهُ حَرَامٌ، وَمَلْبَسُهُ حَرَامٌ، وَعُذِي بِالْحَرَامِ، فَأَنَّى يُسْتَجَابُ لِذَلِكَ؟». (۲۳: ص ۷۰۲)

از ابو هریره ﷺ مرویست که: رسول الله ﷺ فرمود: «ای مردم! خداوند تعالی پاکیزه است و بجز پاکیزه را نمی‌پذیرد و خداوند مؤمنان را مانند فرستادگانش مأمور ساخته است».

خداوند تعالی فرمود: ای مؤمنان بخورید و بنوشید از چیزهای پاکیزه که بشما روزی داده‌ایم.

باز مردی را یاد نمود که سفرشرا دراز نموده غبار آلوده و پراکنده موی است و دست‌هایش را به آسمان بلند کرده می‌گوید: پروردگرم، پروردگرم، در حالیکه خوردنی‌اش حرام و آشامیدنی‌اش حرام بوده و پوشیدنی‌اش حرام بوده و به حرام تغذیه شده است، پس چگونه دعای همچو شخصی پذیرفته می‌شود».

۲- روایت طبرانی با سند صحیح (۲: ص ۴) از رسول الله ﷺ: «إِذَا خَرَجَ الْحَاجُّ حَاجًّا بِنَفَقَةٍ طَيِّبَةٍ وَوَضَعَ رِجْلَهُ فِي الْعَرْزِ فَنَادَى لِبَيْكِ نَادَاهُ مِنَ السَّمَاءِ لِبَيْكِ وَسَعْدِيكَ زَاذُكَ حَلَالٌ وَرَاحِلَتُكَ حَلَالٌ وَحُجَّتُكَ مَبْرُورٌ غَيْرٌ مَأْزُورٌ وَإِذَا خَرَجَ بِالنَّفَقَةِ الْخَبِيثَةِ فَوَضَعَ رِجْلَهُ فِي الْعَرْزِ فَنَادَى لِبَيْكِ نَادَاهُ مَلَكٌ مِنَ السَّمَاءِ لَا لِبَيْكِ وَلَا سَعْدِيكَ زَاذُكَ حَرَامٌ وَنَفَقَتُكَ حَرَامٌ وَحُجَّتُكَ غَيْرٌ مَبْرُورٌ». (۲۰: ص ۲۵۱)

«هرگاه کسی با مال حرام بقصد زیارت خانه خدا وانجام حج راه افتاد، و پا در رکاب نهاده دعای ویژه حج را خوانده گفت: خدایا! در خدمت تو حاضر و آماده‌ام. فرشته‌ای از آسمان او را ندا در دهد که: توشه‌ء تو حرام است، و مصارف تو از راه حرام است؛ بناءً این بخدمت آمدن و سعادت خواستن تو قبول نیست، و حج تو مردود است».

حدیث ابوهریره این حقیقت را واضح نمود که هر نوع عبادتیکه از مال خبیث و حرام باشد، مورد پذیرش قرار نمی‌گیرد، و عبارت «وَحُجَّتُكَ غَيْرٌ مَبْرُورٌ» در حدیث دوم در باره اینک: فریضه‌ء حج باپول حرام از عهده‌ء انسان ساقط نمی‌شود، صراحت دارد.

نتیجه

خلاصه‌ء این تحقیق و بررسی بطور نتیجه چنین ثبت می‌گردد:

- ۱- مخدر یا مخدرات از لحاظ مفهوم لغوی: واژه عربی است که از کلمه «خَدَرٌ» گرفته شده به معنای: ضعف سستی، نرمی، ناتوانی و به معنای سردی نیز آمده است. و اما از نظر شرعی واصطلاحی: هر مواد خام یا ساخته شده که دارای عناصر تحریک کننده یا تسکین دهنده که در غیر موارد طبی یا صنعتی بکار برده شود و مصرف آن‌ها

باعث معتاد شدن و دگرگونی در سطح هوشیاری مغز شود. مثل حالت سرخوشی و لذت، خواب آلودگی و سستی. و ضررهایش بالای فرد و جامعه چه از نگاه جسمی یا روحی و یا اجتماعی ظاهر گردد، مواد مخدر گفته می‌شود.

۲- مسکرات مفهوم شاملتری نسبت به مواد مخدر دارد که همه چیزهای نشه آور را اعم از مایعات و جامدات دربر می‌گیرد، ولی مخدرات از دیدگاه فقها تنها به مسکرات جامد چون چرس، افیون و... اطلاق می‌گردد.

۳- مواد مخدر و نشه آور باهمه انواع و اقسامش ضررهای جسمی، روانی، جانی، مالی، اجتماعی و اخلاقی را در پی دارد؛ بنا براین تردیدی در این نیست که مصرف این گونه مواد بهر شکلی و بهر صورتی باشد - اعم از خوردن، نوشیدن، بلعیدن، بوییدن و یا تزریق - حرام است.

۴- آیات و احادیثی که در باره حرمت شراب وارد شده، این تحریم بدون شک شامل همه انواع مواد مخدر است؛ زیرا واژه «خمر» از نظر شرعی هر چیز نشه آور را - چه جامد و مایع - در بر می‌گیرد.

۵- زراعت حبشیش، تنباکو و خشخاش به قصد استخراج مواد مخدر برای مصرف و تجارت روی هر انگیزه‌ای بوده باشد، حرام است.

۶- در حدیث‌های صحیح خرید و فروش خمر (شراب و آنچه در حکم آنست) حرام قرار داده شده، و این حکم مواد مخدر را نیز در بر می‌گیرد؛ چون از لحاظ شرعی لفظ خمر شامل آن نیز می‌باشد. و همچنان از حدیث‌های صحیح استفاده می‌شود که هر آنچه‌ای که از دیدگاه اسلام حرام بوده باشد، خرید و فروش آن نیز حرام است.

۷- چون پولیکه از طریق زرع، تجارت و قاچاق مواد مخدر بدست می‌آید، حرام و خبیث است، و بر مبنای احادیث صحیح انفاق آن در راه خدا مانند صدقه کردن، و یا ادای فریضه حج مورد پذیرش قرار نمی‌گیرد، و نه از این راه ثواب و پاداشی به انفاق کننده می‌رسد، و نه فرض از عهده آن ساقط می‌گردد.

فهرست منابع و مآخذ

- ١- قرآن كريم.
- ٢- ابن باز، عبد العزيز بن عبد الله. التحقيق و ايضاح، نشر شبكة اسلام اليوم (ب ت).
- ٣- ابن تيميه، شيخ الاسلام احمد بن عبد الحليم. مجموع الفتاوى ج ٣٤، مجمع الملك فهد، مدينه منوره ١٩٩٥م.
- ٤- ابن حجر، حافظ احمد بن على ابو الفضل. بلوغ المرام فى احاديث الأحكام، دار الهلال - بيروت (ب ت).
- ٥- ابن حجر، حافظ احمد بن على. فتح البارى شرح صحيح البخارى ج ١٠، دار الفكر، بيروت (ب ت).
- ٦- ابن حنبل: أحمد بن محمد أبو عبدالله شيبانى. المسند ج ١، : مؤسسة قرطبه - قاهره (ب ت).
- ٧- ابن عابدين، محمد امين. رد المحتار على الدر المختار ج ٤، سعيد كمپنى، كراچى (ب ت).
- ٨- ابن قيم، محمد بن أبى بكر أيوب الزرعى أبو عبد الله. زاد المعاد فى هدى خير العباد ج ٤، مؤسسه الرساله - مكتبة المنار اسلامية - بيروت - كويت چاپ چهاردهم ١٤٠٧هـ.
- ٩- ابن منظور، محمد بن مكرم الأفريقى المصرى. لسان العرب ج ٤، دار صادر - بيروت چاپ اول (ب ت).
- ١٠- البانى، شيخ محمد ناصر الدين. صحيح سنن ترمذى ج ٢، المكتب الاسلامى، بيروت چاپ اول ١٤٠٨هـ.

- ۱۱- أرثووط، شعيب. التعليق على مسند أحمد ج ۱، مؤسسه قرطبه - قاهره (ب ت).
- ۱۲- بخارى، محمد بن اسماعيل. الجامع الصحيح المختصر ج ۱، دار ابن كثير، اليمامة - بيروت چاپ سوم ۱۴۰۷ - ۱۹۸۷
- ۱۳- بخارى، محمد بن اسماعيل. الجامع الصحيح المختصر ج ۲، دار ابن كثير، اليمامة - بيروت چاپ سوم ۱۴۰۷ - ۱۹۸۷
- ۱۴- بخارى، محمد بن اسماعيل. الجامع الصحيح المختصر ج ۱۵، دار ابن كثير، اليمامة - بيروت چاپ سوم ۱۴۰۷ - ۱۹۸۷
- ۱۵- ترمذى، ابو عيسى محمد بن عيسى. الجامع السنن ج ۴، دار الكتب العلميه، بيروت (ب ت).
- ۱۶- ترمذى، ابو عيسى محمد بن عيسى. الجامع السنن ج ۵، دار الكتب العلميه، بيروت (ب ت).
- ۱۷- الجامعة الإسلامية، مجله البحوث الإسلامية عدد ۸۷/۱۲ سال ۱۴۰۵هـ
- ۱۸- سيد: سابق. فقه السنة ج ۳، ترجمه دكتور محمود ابراهيم، انتشارات محمدى، تبريز، چاپ اول ۱۳۷۱ش.
- ۱۹- سيد، سابق. فقه السنة ج ۲، دار الفتح، قاهره، چاپ اول ۱۴۱۸هـ
- ۲۰- طبرانى، أبو القاسم سليمان بن أحمد. المعجم الأوسط ج ۵، دار الحرمين - قاهره، ۱۴۱۵
- ۲۱- مطيع: قريب الله. حكم مخدرات در اسلام، www.aqeedeh.com
- ۲۲- نووى، ابو زكريا محى الدين بن شرف. المجموع شرح المذهب ج ۳، دار الفكر- بيروت (ب ت).
- ۲۳- نيشاپورى، مسلم بن حجاج قشيرى. الصحيح ج ۲، دار الحديث، قاهره ۱۹۹۱م.
- ۲۴- نيشاپورى، مسلم بن حجاج قشيرى. الصحيح ج ۳، دار الحديث، قاهره ۱۹۹۱م
- ۲۵- <http://www.bashgah.net>
- ۲۶- <http://fa.wikipedia.org/wiki>